

Til
postmottak@kld.dep.no

Vår dato: 12.05.2023
Vår referanse: Marit Bærøe
Deres referanse: [Deres referanse]

Innspill til Nasjonal handlingsplan for naturmangfold

Det nye globale rammeverket legger stor vekt på involvering, og Sjømat Norge takker for muligheten til å gi innspill til forberedelsene frem mot Stortingsmeldingen.

Sjømatproduksjonen er avhengig av et rent og friskt hav. Kyst og havområdene gir oss mange goder vi må ivareta, og vår havbaserte matproduksjon er viktig å forvalte best mulig for fremtiden. Dette ønsker vi rette et fokus mot i vårt innspill til Nasjonal handlingsplan for naturmangfold.

Sjømatproduksjon bidrar til å oppfylle flere av FNs bærekraftsmål, og når det gjelder matsikkerhet er vekst i sjømatproduksjonen helt sentralt både for å kunne dekke behovet for økt volum og for å bidra til redusert belastning på landareal. Den årlige bioproduksjonen i havet er på samme nivå som på land, men globalt sett hentes bare 2 % av det globale matfatet fra sjø. En forutsetning for bærekraftig sjømatproduksjon er arealer for å produsere og høste. Kysten langs Norge er svært godt egnet for havbruk, der naturgitte fortrinn gir de beste forutsetningene produksjon av nettopp dette.

Våre felles havområder og vår langstrakte kyst er viktig å forvalte riktig for fremtiden. Naturmangfoldet håndteres gjennom nasjonale rammebetingelser, i tillegg til globalt forpliktende avtaler mellom nasjonene. Norge er en av nasjonene som har stilt seg positiv til slike globale naturavtaler, både for land og hav, bl a gjennom å ta vare på naturverdier for fremtiden, da både gjennom å ivareta uberørt natur, men også gjennom å forvalte natur for produksjon av sunn mat i fremtiden.

Sjømat Norge er opptatt av å belyse viktigheten av at arbeidet med beskyttelse av natur gjøres målrettet og kunnskapsbasert, gjennom tydelig forvaltning og med en sammenhengende og forutsigbar politikk, da dette i stor grad vil kunne berøre og påvirke potensialet for sjømatproduksjon både gjennom høsting og akvakultur.

Oppsummering av Sjømat Norges innspill:

- For den videre utviklingen av sjømatproduksjonen er det behov for kunnskapsutvikling om påvirkning og akseptverdier knyttet til naturrisiko, som et viktig verktøy for arealtilgang.
- For å sikre videre verdiskapning i havbruk, som bidrar til arbeidsplasser og samfunnsbygging, må en finne en god balansegang for å hensynta både natur og næringsutvikling, og i dette finne gode kriterier for når det ene kan prioriteres over det andre. Disse kriteriene må implementeres i forvaltningen, og tiltak må iverksettes for å oppnå likebehandling i saksbehandling av slike saker.
- Det er viktig at vern i kombinasjon med sjømatproduksjon og annen verdiskapning vurderes nøye der dette kan være en mulighet, slik at det ikke vernes ufordelsmessig mye areal. Dette for å unngå at viktige næringsarealer blir borte der områder vernes uten tilstrekkelig kunnskap om og kartlegging av naturverdien.

- Naturavtalen, som ble besluttet i desember 2022, der et av delmålene er at minst 30% av land og hav på jorden skal bevares innen 2030, kan medføre en endring i vilkårene for sjømatproduksjon inkludert havbruk. I dette arbeidet er det sentralt å vurdere hvordan næringsutøvelse og utvikling skal ivaretas.

Innspill til konkrete spørsmål:

1. Hva mener dere er de viktigste temaene og virkemidlene Norge bør legge vekt på i vår nasjonale oppfølging av de nye globale målene i naturavtalen?

Sjømat Norge er opptatt av at regjeringen klargjør for sitt syn på vern av sjøareal innenfor rammene av norsk fiskeri- og havbrukspolitikk. Norskekysten er et av de mest produktive kyst- og havområdene i verden. Vi har også svært egnede naturgitte fortrinn for sjømatproduksjon. Norge har dybde data for bare 37 prosent av sjøarealene, og kun 10 prosent av geologien og 5 prosent av det biologiske mangfoldet under vann er kartlagt. For å planlegge og forvalte disse arealene bedre trenger vi et større kunnskapsgrunnlag før vi forplikter oss til å verne.

Vårt utgangspunkt er at bærekraftig vekst og innovasjon innen den biomarine næringen er et av Norges viktigste bidrag til å nå FNs mål om bærekraftig utvikling. En helt sentral utfordring må være sikring av utvikling av sjømatproduksjonen, med særlig fokus på FNs mål om å utrydde sult, oppnå økt matsikkerhet og bedre ernæring for verdens befolkning.

2. Hva er det viktigste din organisasjon eller virksomhet kan bidra med for at verden skal nå de nye globale målene i naturavtalen?

Norsk sjømatproduksjon kan gjennom god og forsvarlig forvaltning, med tilgang på egnede produksjonsområder og lokaliteter bidra til nettopp de nevnte FN-mål. Dette vil bli krevende å oppnå uten at det finnes en konkret plan for hvordan økt sjømatproduksjon skal sikres, parallelt med realisering av de ambisiøse målene for vern av sjøarealer. Sjømat Norge jobber for at sjømatproduksjonen skal ha rammebetingelser å utvikle seg med, innen dette ligger sunn og bærekraftig vekst av matproduksjon til verden. Det er det viktig at myndighetene tar hensyn til når de utformer den videre politikken. Norske politikere og forvaltning må ha en plan for hvordan både vern, OG mer sjømatproduksjon skal kunne foregå langs kyst og i hav. Det håper vi denne Stortingsmeldingen kan resultere i.

3. Hva mener dere om Norges muligheter til å bidra til å oppnå de globale målene? Har vi bedre eller dårligere forutsetninger på noen områder?

Vi har de beste forutsetningene for å bidra fra Norge, med vår lange produktive kyst. Vi et enormt potensial til å produsere mer klimavennlig mat til en voksende verdensbefolkning. Men et vern som utestenger matproduksjon vil gi den motsatte effekt.

Sjømat Norge stiller spørsmål ved om prosentmål for vern er en god tilnærming til bevaring av natur. Det er store forskjeller mellom utfordringene i ulike områder og behovene for forvaltningstiltak varierer deretter, derfor ønsker vi fremme at 100 % bevaring og forvaltning er et riktigere mål, slik høynivåpanelet (havpanelet) for en bærekraftig havøkonomi har beskrevet.

Streker på et kart blir misvisende når vi snakker om vern, og vi stiller spørsmål ved om dette er den beste måten å bevare naturtyper på. For å se hele bildet knyttet til effekt av den totale bevaringseffekten for naturen i et gitt område, må vi se på både samlede aktiviteter og

forvaltningstiltak og hvordan disse fungerer sammen. En hovedutfordring i havforvaltningen globalt er manglende gjennomføring av mål og tiltak i forbindelse med for eksempel bærekraftmålene. Et viktig grep i rammeverket her er derfor en gjennomføringsmekanisme som kan styrke oppfølgingen av delmålene.

Uten en kunnskapsbasert forvaltning er ikke vern nødvendigvis til nytte for de naturtypene som krever et spesielt beskyttelsesvern, og veldig ofte strekker restriksjonene seg unødvendig langt utenfor det som skal vernes, da mister vi fortrinnet vårt. Vi skal leve av våre felles havområder i framtida. Riktig forvaltning skal bidra til å bevare biologisk mangfold, og slik bidra til mer høsting fra havet.

Måloppnåelsen av vern er ikke lett å vurdere, spesielt ikke i havet. Norske havområder skal sikres forsvarlig forvaltning gjennom eksisterende og kommende forvaltningsplaner. Beskyttelse kan gjøres via forvaltning og via andre effektive arealbaserte bevaringstiltak.

I 2020 gjorde en arbeidsgruppe ved Havforskningsinstituttet en vurdering av norske arealbaserte fiskerireguleringer, og kom frem til at over 40 % av norske havområder var dekket av slike effektive arealbaserte bevaringstiltak. Sjømat Norge er kjent med at det både i verdens matvareorganisasjon FAO, Det internasjonale rådet for havforskning ICES og Den nordøstatlantiske fiskerikommisjonen NEAFC arbeides det med hvordan eksisterende fiskerireguleringer kan vurderes opp mot CBD (konvensjon om biologisk mangfold)-kriteriene for andre effektive arealbaserte bevaringstiltak.

Sjømat Norge mener at reguleringer av blant annet fiskerier kan ha positive bevaringseffekter for natur, og at slike tiltak derfor skal kunne regnes med i «bevaringsprosenten» sammen med verneområder.

Forvaltning som fremmer forsvarlig bruk, er veien å gå. Det er viktig å bevare og reparere naturen for fremtidig bruk, men vi må ikke miste de naturgitte forutsetninger for matproduksjon.

Høsting av biomasse fra havet er ikke nødvendigvis utfordrende for et areal, det er måten ting skjer på som kan påvirke. Og det er ingen absolutte motsetninger mellom bærekraftig sjømatproduksjon og vern av sjøarealer.

Men det er veldig godt mulig å verne arealer og derved påvirke sjømatproduksjonen negativt. Det Norge kan gjøre i sakens anledning er både å øke matproduksjonen i sjø med reduserte miljøpåvirkninger, samtidig som vi ivaretar intensjonene i naturavtalen. Dette er to vesentlige mål som må ivaretas i stortingsmeldingen, og er vårt råd til det videre arbeidet.

Vi takker for muligheten til å bidra til at Stortingsmeldingen for implementeringen av naturavtalen også ivaretar sjømatnæringens interesser i det videre arbeidet.

Før Sjømat Norge

Marit Bærøe,

Fagsjef miljø og helse